

Fra viden til handling

Forskere og fagpersoner har brug for at samle viden om alkohol – og samfundet har brug for, at denne viden omsættes til handling, mener Anette Søgaard Nielsen, som selv er forsker og desuden formand for Alkohol & Samfund.

Læs mere side 2

National
Alkohol-
konference
2016

04

Dansk alkoholpolitik i et internationalt perspektiv

Danmark er et af de få europæiske lande, som ikke har en national alkoholhandleplan.

08

Rammerne udfordres

Skotland er kendetegnet af politisk handlekraft og evidensbaserede indgreb som minimumspriser og krav til bevillinger.

16

Dansk alkoholkultur i bevægelse

Men for tidligt at sige, hvor den bevæger sig hen, siger alkoholforsker Kim Bloomfield, som har sammenlignet danskerne med en række andre lande.

Anette Søgaard Nielsen er projektdirektør for Forskningsenheden for klinisk alkoholforskning, Syddansk Universitet. Tidligere leder af alkoholbehandling i Odense og seniorforsker, ph.d. ved Statens Institut for Folkesundhed. Formand for Alkohol & Samfund siden 2011.

Fra viden til handling

Forskere og fagpersoner har brug for at samle viden om alkohol – og samfundet har brug for, at denne viden omsættes til handling, mener Anette Søgaard Nielsen, formand for Alkohol & Samfund.

Af: Niels Sørensen, freelancejournalist | Foto: Alex Tran

Om Alkohol & Samfund

Grundlagt i 2011, uafhængig af politiske, religiøse og økonomiske interesser. Organisationen ønsker at forandre dansk alkoholkultur og sikre effektiv hjælp til alle med alkoholproblemer, således at:

- færre borgere udvikler alkoholrelaterede skader
- såvel drikkende som pårørende modtager tidlig og kvalificeret hjælp.

En af Alkohol & Samfunds vigtige mærkesager er, at der bliver formuleret en national handleplan på alkoholområdet.

👉 - Alkohol påvirker det sociale område, sundhedsvæsenet, uddannelsesområdet, privatlivet, ro og orden i gadebilledet osv. Netop derfor er der også rigtig mange aktører og initiativer på området, og det kan være pløkkumuligt som enkeltperson at følge med i, hvad der sker alle steder, lyder det fra ph.d. og projektdirektør Anette Søgaard Nielsen, som også er formand for organisationen Alkohol & Samfund.

En af organisationens grundlæggende visioner er at være et alment tilgængeligt og tværfagligt forum, som bredt opsamler, formidler og sammenbinder, hvad der sker på alkoholområdet.

- Vi vil gerne sikre, at man altid bliver opdateret med den seneste viden inden for forskning og praksis. Både når det gælder behandling og forebyggelse. Desuden ar-

bejder vi politisk på, at der bliver indført politikker, der giver en sundere alkoholkultur, siger Anette Søgaard Nielsen.

To nye formidlingstiltag fra foreningen ser dagens lys i begyndelsen af 2016: National Alkoholkonference i januar og senere videnssitet alkopedia.dk. Begge initiativer støttes af TrygFonden og har til formål at formidle viden og gøre den tilgængelig for handling og best practice på området.

Viden og handling skal hænge sammen

At temaet for National Alkoholkonference 2016 blev 'Fra viden til handling' er ikke tilfældigt.

- Vi ved, at det kan tage 10-20 år, inden forskernes viden bliver integreret i arbejdet ude hos praktikerne. Det skyldes, at ny viden som regel publiceres i et videnskabeligt sprog og i videnskabelige tidsskrifter, og det er der-

for svært at følge med i for praktikere, der har hænderne fulde i det daglige. Formålet med konferencen er derfor at formidle alkoholrelateret viden til alle dem, der praktisk arbejder med at omsætte den i hverdagen, så de har opdateret grundlag at handle på, siger Anette Søgaard Nielsen.

Hun har i det meste af sin faglige karriere haft fokus på alkohol, og med sikker hånd trækker hun nogle af udviklingslinjerne frem.

- De seneste 20 år er der generelt kommet meget mere fokus på alkohol i vores samfund, og der er også konturer, der antyder, at forbruget i Danmark falder en lille smule. Det kan man så vælge at se positivt som en konsekvens af det fokus og de forebyggelsesstrategier, der har været i gang, siger hun.

Inden for såvel forebyggelses- som behandlingsområdet er historien samtidig præget af en periode med en del usikkerhed i den første tid, efter at kommunerne fik ansvaret for området.

- Det har taget kommunerne lidt tid at fange, at behandlingen er blevet deres opgave som følge af kommunalreformen, og de har skullet finde deres egne ben at stå på i et nyt felt, vurderer Anette Søgaard Nielsen.

Hun oplever, at kommunerne har vist stor interesse for området og kvaliteten i arbejdet, med en stigende interesse for at afprøve nye tiltag som f.eks. internetbaserede videokonferencer og – behandling samt nudging.

Vigtigt nationalt fokusområde

På nationalt plan fremhæver Anette Søgaard Nielsen, at Sundhedsstyrelsen i snart mange år har haft alkohol som et vigtigt indsatsområde.

- Der har været fokus på at styrke behandlingen. Her er der kommet tilbud om kompetenceudvikling af behandlerne, en medicinsk teknologivurdering og senest nationale kliniske guidelines til behandlerområdet i et forsøg på at få mere ensartede og kvalificerede tilbud i kommunerne. Sundhedsstyrelsen har desuden haft stort fokus på, hvordan man kan inddrage familien i behandlingen for at få en bedre effekt, og dermed har de også bygget bro til Socialstyrelsen, fremhæver hun.

- Også forebyggelsespakke Alkohol leverer konkrete forslag til indsatsområder og

kan kvalificere forebyggelsesarbejdet i kommunerne, mener Anette Søgaard Nielsen, som dog efterlyser noget lige så vigtigt til støtte for den gode udvikling:

- Vi har stadig ikke en national handleplan for alkohol, som det brede felt af aktører kan bruge til at styre og koordinere en målrettet indsats efter. Her lader Christiansborgpolitikere vente på sig.

Effektive tiltag og fælles fodslag

Det burde ikke være mangel på viden om indsatsmuligheder og deres effekt, som afholder landspolitikerne fra at give kommunerne den nødvendige støtte til at forebygge de skadelige virkninger af alkoholkulturen, mener formanden for Alkohol & Samfund.

- Det er veldokumenteret, at man ved at ændre de strukturelle rammer opnår en effektiv forebyggelsesindsats. Vi så derfor gerne, at man brugte redskaber som pris og tilgængelighed i en samlet forebyggelsesstrategi, ligesom et forbud mod alkoholmarkedsføring burde være et oplagt redskab at tage i brug for at ændre på en alt for våd kultur, siger Anette Søgaard Nielsen.

Hun peger også på vigtigheden af, at flere ngo'er sætter alkoholforebyggelse højt på den politiske dagsorden.

- Initiativer som Alkoholpolitisk Appel sætter fokus på de mange muligheder, der er for at skabe fælles fodslag omkring en national alkoholhandleplan. Vi stiller os gerne i spidsen for en ny indsats på det felt, så Danmark kan slutte sig til det store flertal af europæiske lande, som har en national strategi på området.

Det halter internationalt

I det store perspektiv er alkohol især et problem i den vestlige verden, hvilket også fremgår af WHO's og EU's opsamling af data på forbrug og skader.

- Men det er min oplevelse, at alkohols udfordring af folkesundheden og forbrugerskyttelsen ikke har et stort fokus i EU. Her er det industrien og økonomitænkningen omkring f.eks. arbejdspladser i de enkelte lande, der har rigtig meget at skulle have sagt, siger Anette Søgaard Nielsen og henviser til, at EU-Kommissionen valgte ikke at forlænge EU's alkoholstrategi, da den udløb i 2014.

Hun peger desuden på, at den manglende strategi hos EU sætter en tyk streg under

nødvendigheden af, at de nationale stater selv holder fokus på folkesundhedsvinklen, når der skal arbejdes politisk med alkohol.

- Og det gør det jo bare endnu vigtigere, at vi herhjemme sætter os sammen og får skrevet den nationale handleplan, som kan give alle et nødvendigt styringsredskab, slutter Anette Søgaard Nielsen og lover, at der også fremover vil blive indkaldt til nationale alkoholkonferencer, som kan formidle og sammenbinde viden og handling på alkoholfeltet. •

Nyt vidensite til praksis

I samarbejde med TrygFonden lancerer Alkohol & Samfund primo 2016 vidensitet Alkopedia.dk til fagpersoner, der arbejder med forebyggelse eller behandling på alkoholområdet. Formålet med sitet er samle og formidle viden og dokumentation, der kan understøtte arbejdet med at reducere alkoholrelaterede skader og dermed bidrage positivt til borgernes sundhed og trivsel og samfundet som helhed.

Ny national telefonrådgivning om alkoholproblemer

Sundhedsstyrelsen og Alkohol & Samfund har sammen udviklet 'Alkolinjen', der fra 25. januar 2016 tilbyder fagligt funderet telefonrådgivning om alkoholproblemer. Professionelle rådgivere støtter og vejleder borgere, der har brug for klarhed og hjælp til deres eget eller en relations alkoholforbrug. Det er gratis og anonymt at ringe på 80 200 500, og telefonen er åben alle hverdage mellem kl. 11-15.

Dansk alkoholpolitik i et internationalt perspektiv

Danmark er et af de få europæiske lande, som ikke har en national alkoholhandleplan. Det er der ellers god brug for, mener Lars Møller fra WHO.

Af: Niels Sørensen, freelancejournalist | Foto: Ina Johansen

Det er jo ikke de unge, der kører over grænsen og fylder lageret op, siger Lars Møller, der anklager interesseorganisationer for at gøre problemet med grænsehandel større, end det reelt er.

▶ På verdensplan rangerer Europa højest, når det gælder alkoholforbrug, men der er stor forskel mellem de 53 lande i den europæiske WHO-region. I Syd- og Vesteuropa ses f.eks. et fald i forbruget, mens der i Central- og Østeuropa er sket en stigning.

- Overordnet er der i Europa sket et fald i forbruget med to pct. om året mellem 2005

og 2010, og frem til 2014 ser forbruget fortsat ud til at falde med samme hastighed. Sammenlignet med de øvrige landes forbrug ligger Danmark ca. midt i feltet.

Bortset fra druk blandt unge. Dét er vi helt i top, siger Lars Møller, der er programansvarlig i WHO's europæiske afdeling for alkohol og narkotika.

Han arbejder bl.a. med internationale statistikker og undersøgelser, men for Lars Møller handler det om mere end bare tal og viden.

- Det er ikke bare pinligt, når vi kigger på Danmark i de internationale alkoholstatistikker. Det er dødeligt! Vi slår jo de unge ihjel eller ødelægger dem for resten af livet. Der-

for har vi en pligt til at gøre noget, pointerer han med henvisning til, at alkohol er den vigtigste dødsårsag for unge i Europa mellem 15 og 29 år.

Manglende politisk bekymring

Vold, ulykker og andre følgevirkninger af unges alkoholvaner bekymrer ifølge Lars Møller de fleste europæiske landes ledere, og de sætter i meget høj grad fokus på problemet. Men ikke i Danmark.

- Her gælder det for alle politiske partier, at restriktioner ikke møder opbakning. I stedet lægger man ansvaret over til forældrene. Men enhver teenageforælder ved jo, hvor svært det er at styre den aldersgruppe. Derfor synes jeg bestemt, at der i Danmark er brug for en politisk beslutning om at ændre priser, tilgængelighed og markedsføring, fordi man ved, det virker, siger Lars Møller.

Han forklarer, at hvis man omregner den danske købekraft, er alkoholpriserne i Danmark blandt verdens billigste.

- Man har nedsat afgifterne for at hindre grænsehandel, og dermed gør man billig alkohol tilgængelig for de unge, og det er et kæmpe problem. For det er jo ikke de unge, der kører over grænsen og fylder lageret op, siger Lars Møller, der anklager interesseorganisationer for at gøre problemet med grænsehandel større, end det reelt er.

- Industrien bruger i høj grad argumentet med grænsehandel til at promovere, at prisen skal sættes ned, vurderer han.

Licenser

Når det gælder tilgængelighed skiller Danmark sig også ud.

- I næsten alle andre lande skal detailbutikker have en licens for at sælge alkohol. Det skal man ikke i Danmark, og der-

med mangler man et vigtigt redskab til at begrænse tilgængeligheden med. Også 16-årsgrænsen skiller os ud, for de fleste andre lande har efterhånden alle en 18-årsgrænse, forklarer Lars Møller.

Han mener, at tilgængeligheden er et oplagt område for politikerne at tage fat i, hvis de vil ændre de unges store forbrug.

- En licens ville hjælpe på problemet med salg af alkohol fra alle de små døgnkiosker, hvor der i mange tilfælde desuden ses stort på aldersgrænserne, siger Lars Møller.

Han nævner også, at i Danmark må de unge drikke alkohol på uddannelsesinstitutionerne.

- Det må de som hovedregel ikke i udlandet.

Markedsføring

Lars Møller mener også, at reglerne for markedsføring i Danmark er ude af trit med specielt de nordiske lande, som vi ofte sammenligner os med, og som har en langt mere restriktiv markedsføringspolitik.

- Alkoholindustrien ynder at fremholde Frankrig som et eksempel på, at restriktioner i markedsføring måske nok kan give et lavere alkoholforbrug, men at de unge i Frankrig så i stedet ryger meget mere hash. Sådan mener jeg ikke, man kan stille det op. I Danmark bør vi i stedet sammenligne os med EU-lande som Sverige og Finland, der ligesom Frankrig fører en meget mere restriktiv politik omkring markedsføring, og som har opnået et langt mindre forbrug – både af alkohol og hash, siger Lars Møller.

Han medgiver, at markedsføring er blevet et svært område at kontrollere, fordi en meget stor del af den nu er flyttet over på de sociale medier.

- Der er stor aktivitet, men det betyder ikke, at der ikke kan gøres noget. Det kan reguleres. Det har de f.eks. vist i Finland.

Ingen plan – ingen handling

Sammenlignet med den politiske indsats i de øvrige europæiske lande er Lars Møller ikke imponeret over Danmark. Med hensyn til at implementere WHO's politiske anbefalinger befinder vi os i den dårligste halvdel.

- Ud af vore 53 europæiske lande er der nu 40 af dem, som har fået en national handleplan, og i yderligere otte lande er der noget på vej. Danmark er dermed et af de meget få europæiske lande, der ikke har en national handleplan for alkohol, og det er for dårligt, mener han.

En handleplan er nemlig vigtig på mange måder, for den handler ikke bare om, at et lands sundhedsministerium ønsker at gøre noget.

- En handleplan skal være tværfaglig og inddrage alle relevante ministerier, styrelser og interesseorganisationer – dog ikke alkoholindustrien. Alle har nemlig en aktie i problemstillingen og en rolle at spille på området. En handleplan sætter alkohol på dagsordenen politisk og har derfor en stor betydning, påpeger Lars Møller og tilføjer, at erfaringer fra andre lande viser, at en handleplan i sig selv ikke er nok.

- Der skal monitoreres med årlige rapporter, afsættes penge og følges op på de mål, man sætter sig, understreger han og oplyser, at WHO i Europa er ved at undersøge alkohols rolle i forbindelse med dødsfald.

- Rapporten udkommer til foråret, og vi håber at afdække en sammenhæng i de enkelte lande mellem dødelighed, alkohol og restriktive politikker, som kan blive en løftestang for handling på området. •

Det er ikke bare pinligt, når vi kigger på Danmark i de internationale alkoholstatistikker. Det er dødeligt! Vi slår jo de unge ihjel eller ødelægger dem for resten af livet.

Lars Møller, WHO

Lars Møller er dansk læge, tidligere ansat i Sundhedsstyrelsen og nu programansvarlig for alkohol og stoffer i WHO's regionale kontor for Europa.

Behov for mere forskning i alkoholbehandling

Fundamentale spørgsmål i behandlingen mangler dokumenterede svar. Det er uholdbart i længden, mener professor emeritus Lars Iversen.

Af: Signe Juul Kraft, freelancejournalist | Foto: Privat

- Der er en lang række af de meget fundamentale spørgsmål i behandlingen, som man ikke har nogen dokumentation for. Det er uholdbart i længden, mener Lars Iversen, som er sociolog, dr.med. og professor emeritus ved Statens Institut for Folkesundhed. Han har tidligere haft ansvaret for alkoholområdet i Sundhedsstyrelsen.

Der ligger en stor udfordring i at undersøge, hvem der kommer i behandling, så vi kan se på, hvad vi kan gøre for at få flere i behandling

Lars Iversen

En af de største problemstillinger i alkoholbehandling er, at det videnskabelige grundlag for behandlingen er mangelfuldt. Det mener Lars Iversen, som er professor emeritus ved Statens Institut for Folkesundhed. Han har netop lavet et oplæg til Trygfonden om, hvordan fonden kan styrke dansk alkoholbehandlingsforskning.

- Det er en stor udfordring, at man ikke ved præcist, hvad der virker, og hvad der ikke virker. Der er en lang række af de meget fundamentale spørgsmål i behandlingen, som man ikke har nogen dokumentation for. Det er uholdbart i længden. Det allervigtigste i alkoholbehandling er, at vi kan give kvalificeret hjælp til dem, der har brug for det. Det nytter ikke noget at have alle mulige forskellige tilgange til det, hvis vi ikke ved, hvilke af tilgangene der virker, siger Lars Iversen.

Han peger på, at der først og fremmest er behov for en bedre karakteristik af de mennesker, der har et alkoholmisbrug.

- Det er kun 10 pct. af dem, der har et behov, der kommer i alkoholbehandling. Der ligger en stor udfordring i at undersøge, hvem der kommer i behandling, så vi kan se på, hvad vi kan gøre for at få flere i behandling. Det kræver, at vi ved noget mere om, hvad der karakteriserer dem, der har et misbrug, og hvad der gør, at de bliver motiverede for at søge behandling.

Lars Iversen mener, at et vigtigt tema i forskningen bør være brugerperspektivet. Det vil sige, hvordan borgeren med et alkoholproblem ser på sin egen problemstilling såvel som på behandlingsapparatet.

- Der skal også forskes mere i almen praksis' rolle i alkoholbehandling, f.eks.

hvad lægernes rådgivning betyder for søgningen til de kommunale alkoholbehandlinger, og om rådgivningen kan effektiviseres, foreslår han.

Skal støtte udviklingen

Forskning i problemstillinger, der vedrører alkoholbehandling, er først og fremmest vigtig for at kunne hjælpe borgere med alkoholproblemer bedst muligt. Det er også essentielt, at personalet i alkoholbehandling oplever, at de har nogle værktøjer, der virker, ligesom det også har betydning for det øvrige sundhedsvæsen.

- Hvis alkoholproblemer ikke bliver behandlet, medfører det nemlig dårligere kvalitet af behandlingen af de andre sygdomme, som gruppen med alkoholmisbrug ofte har, fortæller Lars Iversen.

Han peger også på, at der er et ressourcspørgsmål forbundet med forskning i alkoholbehandling.

- Man regner med, at alkoholproblemer koster samfundet mindst 13 mia. kr. om året. Hvis man ved, hvad der virker, kan man få mere ud af pengene.

Han mener, at forskningen bør støtte op om den positive udvikling, der i øjeblikket ses i danskernes alkoholkultur.

- Forbruget er faldende, og flere erkender, at de har brug for at nedsætte deres forbrug. Det er nogle tendenser, som vi skal gå ind og understøtte, og her er der behov for at give alkoholbehandlingsforskningen et mere evidensbaseret grundlag, siger Lars Iversen. •

Vil angribe alkohol fra flere vinkler

TrygFonden er blevet en markant spiller på alkoholområdet, fordi alkohol har betydning for flere af fondens fokusområder.

Af: Signe Juul Kraft, freelancejournalist | Foto: Julian Henlov

Med forskning, partnerskaber og donationer har TrygFonden gennem de senere år markeret sig kraftigt på alkoholområdet. Årsagen til engagementet hænger sammen med fondens øvrige fokusområder, forklarer underdirektør Anne Jastrup.

- Alkohol spiller ind på en række sundhedsområder, f.eks. i forhold til forebyggelse og mental sundhed. Det spiller også ind på sikkerhedsområdet, som vi er meget involveret i, og på trivsel.

Plads til forbedringer

Selvom hun glæder sig over, at det på flere områder går den rigtige vej med danskerne alkoholvaner, er der stadig masser af plads til forbedringer.

- Den gode nyhed er, at det går den rigtige vej: Alkoholforbruget er faldende, og debutalderen er stigende. Når det er sagt, er der stadig rigtig mange danskere med et alkoholforbrug ud over de grænser, som Sundhedsstyrelsen anbefaler. Så der er stadig nok at gå i gang med, både i forhold til holdningsbearbejdning, men også i forhold til den forebyggende og behandlende indsats, siger Anne Jastrup.

Hun mener, at koordineringen mellem de mange forskellige aktører, der er involveret i alkoholforebyggelse og -behandling, er en udfordring i arbejdet med at få flere danskere til at omgås alkohol på en hensigtsmæssig måde.

- Alkoholproblemer har ofte sammenhæng med andre problemer, man har i livet, f.eks. psykisk sygdom eller sociale problematikker. Det betyder, at der er mange forskellige aktører involveret både i forebyggelse og behandling og i forhold til at opbygge viden om alkohol. En manglende koordinering kan betyde, at man kommer til at skubbe borgeren rundt og ikke får givet den sammenhængende behandling, som er så afgørende, hvis man skal gøre en forskel.

Hvad virker?

En anden udfordring for alkoholbehandlingen er ifølge Anne Jastrup den manglende evidens.

- Der mangler viden om, hvad der virker. Selv Sundhedsstyrelsen kan i sine kliniske retningslinjer for alkoholbehandling ikke komme med en lang række anbefalinger, som bygger på en høj grad af evidens. Vi trænger virkelig til at vide noget mere om, hvad der virker, for at kunne sætte ind på den rigtige måde – så vi ikke spilder hverken tid, kræfter, penge eller livskvalitet, siger Anne Jastrup.

Flere vinkler

TrygFondens økonomiske støtte strækker sig over flere forskellige indsatsområder, projekter og organi-

sationer. Mangfoldigheden har ifølge Anne Jastrup en årsag.

- Vores filosofi er, at hvis vi angriber et problem med en række forskellige indsatser, både forskning, oplysning og videnopbygning samt handlingsanvisende indsatser, så er det vores bedste chance for at kunne bidrage til en samfundsudvikling, hvor langt færre har et for højt forbrug af alkohol, og langt flere omgås alkohol på en hensigtsmæssig og fornuftig måde, siger hun og tilføjer:

- Vi håber, at vi gennem de forskellige indsatser kan skabe bedre liv, sundhed og livskvalitet, ved at færre får et overforbrug, og flere får et hensigtsmæssigt forbrug af alkohol. •

- Vores filosofi er, at hvis vi angriber et problem med en række forskellige indsatser, både forskning, oplysning og videnopbygning samt handlingsanvisende indsatser, så er det vores bedste chance for at kunne bidrage til en samfundsudvikling, hvor langt færre har et for højt forbrug af alkohol, siger Anne Jastrup, som har været underdirektør i TrygFonden siden 2014. Fra 2007 til 2014 var hun koncerndirektør i Region Midtjylland.

Rammerne udfordres

Skotland er kendetegnet af politisk handlekraft og evidensbaserede indgreb.

Af: Niels Sørensen, freelancejournalist | Foto: AFS og Colourbox

- Der er brug for et folkeligt oprør mod den manglende regulering af noget, der så omfattende skader både helbred, familier og samfund. Som det er i øjeblikket, drives udviklingen af jagten på profit, og det skal vi ikke finde os i, siger Gerard Hastings, professor i social marketing.

▶ - Vi drikker mere i Skotland end vores naboer i England og Wales, har 22 alkoholrelaterede dødsfald om ugen, og alkoholens skadevirkninger koster det skotske samfund omkring 31 mia. kr. om året, fortæller Jennifer Curran, vicedirektør i Alcohol Focus Scotland.

Det har fået regeringen i Skotland til at vise politisk handlekraft.

- Vi er heldige, at vi har en regering, som ønsker at gøre noget, og som gør det evidensbaseret med fokus på de indgreb, der virker, siger Jennifer Curran.

Hun fortæller, at Skotland fik sin første alkoholstrategi allerede i 2009.

- På den tid voksede alkoholproblemerne i forhold til familier, børn, sundhed og sociale problemer, så også politi, sundhedsvæsen og andre blandede sig. Alle disse røster fandt sammen på det rette tidspunkt og fik politikerne til at se, at de måtte gøre noget i form af evidensbaserede metoder, siger Jennifer Curran.

Hun roser de skotske politikere for deres villighed til at lytte mere til sundhedsmæssige argumenter end til alkoholindustrien.

Bevillinger og minimumspris

Et af lovgivningens punkter er, at der ved udstedelse af lokale alkoholbevillinger i Skotland også skal tages hensyn til, hvordan det påvirker folkesundheden.

- Det er en klausul, som vores kolleger i England og Wales misunder os og gerne ville have, smiler Jennifer Curran.

Men det mest banebrydende var vedtagelsen af minimumspriser.

- 72 pct. af den stærke spiritus blev solgt meget billigt fra supermarkederne og drukket i hjemmet.

Her tog regeringen et modigt skridt og indførte minimumspriser. Det giver højere bundpris, så salget falder på den stærke spiritus, som vi ved, gør mest skade, siger hun og oplyser, at halvdelen af spiritussen tidligere blev solgt under minimumsprisen.

Kamp for sundhed og sandhed

Alkoholindustrien bragte loven om minimumspriser for EU-domstolen, som skal afgøre, om hensynet til folkesundheden kan veje tungere end det frie marked.

- Vi har fået en foreløbig melding om, at minimumspriser er lovlige, hvis effekten ikke kan opnås på anden måde, og hvis prissætningen ikke er ude af proportioner, siger Jennifer Curran.

Mens man afventer domstolens endelige afgørelse, står kampen om samfundets opbakning.

- Når befolkningen forstår, hvad minimumspriser betyder, slutter hovedparten op om det. Men der er en masse misinformation fra alkoholindustriens side, der f.eks. hævder, at lavprisspirituskun er et problem for dem, der drikker for meget.

Sammenhold gør stærk

På europæisk plan er Jennifer Curran skuffet over, at EU ikke har fornyet sin alkoholstrategi.

- Og overrasket over at høre, at Danmark ikke har en national strategi. Det havde jeg nærmest forventet, siger hun.

Hun fornemmer imidlertid en voksende bevidsthed og åbenhed for en større indsats mange steder i Europa.

- Derfor er det vigtigt, at vi netværker og deler erfaringer og research med hinanden, så politikere får et veldokumenteret grundlag at træffe beslutninger på. For vi er oppe mod en magtfuld lobby fra alkoholproducenternes side, pointerer hun. ●

Derfor er det vigtigt, at vi netværker og deler erfaringer og research med hinanden, så politikere får et veldokumenteret grundlag at træffe beslutninger på.

Jennifer Curran
Alcohol Focus Scotland

Læs mere på næste side ▶

Fakta

Alcohol Focus Scotland blev startet i begyndelsen af 1970'erne af den skotske regering, primært for at støtte kommunalbestyrelser med lokal alkoholforebyggelse og uddannelse af frivillige rådgivere. I de forløbne 40 år er opgaverne blevet udvidet, og i dag samarbejdes der med en lang række partnere om evidensbaserede indsatser og politikker, information og uddannelse. Organisationen er fortalere for effektive alkoholkontrolpolitikker og lovgivning, primært på den økonomiske og fysiske tilgængelighed til alkohol samt regulering af markedsføring. Loven om minimumspriser har været en mærkesag gennem de senere år. Arbejdet støttes med midler fra den skotske regering, fonde og egne indtægter.

Jennifer Curran er vicedirektør, og Gerard Hastings, som interviewes på næste side, sidder i bestyrelsen for Alcohol Focus Scotland. Læs mere på www.alcohol-focus-scotland.org.uk

Lær af alkoholindustrien

Skal forbruget begrænses, skal man satse på de samme strategiske områder som alkoholindustrien, mener skotsk professor.

➤ - Alkoholindustriens marketing er gennemanalyseret og konstrueret til at få folk til at drikke. Derfor er det vigtigt at kende deres strategier, for det er præcis de samme områder, vi skal fokusere på, hvis vi vil sænke folks forbrug, siger Gerard Hastings, der er professor i social marketing ved Stirling Universitet.

Blandt de vigtigste områder nævner han fire p'er, der står for: 'product, price, place and promotion'.

- De kommercielle producenter fokuserer på produktdesignet, på en pris, der kan maksimere deres fortjeneste, på distribuering og tilgængelighed samt på salgsfremmende reklame. Her skal man sætte ind for at begrænse forbruget, påpeger han.

Global magt

Gerard Hastings er især optaget af alkoholindustriens globale position – og han er bekymret.

- Det er enorme beløb, der tjenes, og derfor er det en enorm magt, alkoholindustrien besidder, både til at påvirke politiske magthavere og til at lægge pres på organisationer som f.eks. WHO, siger han og nævner, at alkoholindustrien i 2011 brugte omkring 13,9 mia. kr. globalt på marketing.

Han vurderer, at alkoholindustrien p.t. oplever fremgang, men det får ham ikke til at opgive kampen. Inspirationen henter han fra udviklingen i tobaksindustrien.

- Vi har jo oplevet, hvordan holdningen til rygning har kunnet ændre sig radikalt på trods af en stærk tobaksindustri, siger han.

Lær af tobakken

Alkoholindustrien frygter ifølge professoren at lide samme nederlag som tobaksindustrien. Derfor gør de alt, hvad de kan, for at fremstille sig selv som normale, positive og godgørende virksomheder – og derved undgå tobakskompagniernes skurke-image.

Men også de, der vil alkoholens skadevirkninger til livs, bør tage ved lære. Ifølge Gerard Hastings er det nemlig de samme tre faktorer, som nedbrød tobaksforbruget, der kan reducere alkoholindustriens indflydelse i samfundet.

- For det første må alkoholproducenteres marketing reguleres og reduceres. Det gælder på områderne for alle fire p'er og inkluderer også de kreative metoder, der f.eks. bliver taget i brug på Facebook.

- For det andet skal der spredes budskaber om folkesundhed som modvægt til alkoholindustriens budskaber. F.eks. vil det nok overraske mange i vores verdensdel, at majoriteten af verdens voksne befolkning slet ikke drikker. Vi ved også, at de unge ikke afviste tobak på grund af farerne ved at ryge, men derimod på grund af tobaksindustriens adfærd; på samme måde skal de oplyses om, hvordan de bliver manipuleret af en alkoholindustri, der kun har profit som sit mål.

- For det tredje skal almindelige mennesker engageres i debatten om den magt, som alkoholproducenterne har, og den indflydelse, de øver mod os alle – især mod de unge. Der er brug for et folkeligt oprør mod den manglende regulering af noget, der så omfattende skader både helbred, familier og samfund. Som det er i øjeblikket, drives udviklingen af jagten på profit, og det skal vi ikke finde os i, understreger Gerard Hastings.

Han er overbevist om, at der vil komme ændringer.

- Der er et opgør på vej mod overforbrug og forbrugstænkning. Trenden går mod mindre forbrug og mere bæredygtighed. Det vil også påvirke forbruget af alkohol, forudser han. •

Gerard Hastings

er professor i Social Marketing på Stirling og The Open University i Skotland. Han arbejdede med markedsundersøgelser, før han begyndte sin akademiske karriere, der har fokuseret på at forske i samfundseffekten af markedsføring, især de skadelige følger af alkohol-, tobak- og fastfood-industriernes markedsføring. Han har fungeret som rådgiver for politiske beslutningstagere både nationalt og internationalt og som ekspertvidne i retssager. Han har også beskæftiget sig med værdien af social markedsføring, og hans første bog fik titlen: Social Marketing: Why Should the Devil Have All the Best Tunes? Han blev den første professor i social marketing i Storbritannien og fik tildelt den britiske orden OBE for sin indsats på sundhedsområdet i 2009.

Forebyggelse og bevillinger bør kædes sammen

Det kan lade sig gøre at få kommuner til at samarbejde om alkoholbevillinger og et mere sikkert natteliv – men det kræver solidt benarbejde.

Af: Thomas Bjerg, freelancejournalist | Foto: Colourbox

➤ Rapporten 'Sikkerhed i det danske natteliv' belyser dilemmaet: Med den ene hånd forebygger kommuner, at unge drikker sig til fysiske og psykiske skader. Og med den anden giver de bevillinger til restauratører, der skænker op til unge helt ud på den lyse morgen.

Men i det sydjyske arbejder politi og kommuner sammen om en ny restaurationsplan, der skal kæde forebyggelse og bevillinger sammen. Det kræver et solidt benarbejde, fortæller sekretariatschef Lisa Dissing fra Syd- og Sønderjyllands Politi, der er den drivende kraft.

- Kommunerne må på banen og kæde forebyggelsen sammen med de bevillinger, de udsteder. Det er et sejt træk, men de har fået blik for det, siger Lisa Dissing, der dog også har mærket modstand.

Jo længere de drikker, desto større risici
Restaurationsplanen fokuserer især på de unges sikkerhed i nattelivet.

- De unge fester nogle steder til langt ud på morgenen, og jo længere de drikker, desto oftere bliver de indblandet i vold eller

falder på cykel. Planen siger, at unge under 18 år efter kl. 24 ikke hører til på steder, hvor udskænkning af alkohol er det bærende. De kan være på caféer og spisesteder, men ikke på barer og diskoteker, der i stigende grad promoverer alkohol, siger Lisa Dissing. Hun henviser til en ungeprofil-undersøgelse for Syd- og Sønderjylland, hvor en del unge svarer, at de har fået alkohol på diskoteker og barer.

Plan beskærer diskotekernes åbningstider

Restaurationsplanen strammer også lukketiderne med en time. Fra 1. januar 2016 skal de fleste restaurationer stoppe med at udskænke kl. 5, så gæsterne kan sive hjem inden kl. 6. I Esbjerg, hvor man hidtil har holdt åbent helt frem til kl. 7, får de en halv time mere – det var det, man politisk kunne blive enige om.

- Kommunerne kan skabe et attraktivt bymiljø, hvor det ikke kun gælder om at have diskoteker og natklubber åbne til langt ud på natten. Der skal selvfølgelig være plads til dem, men jeg tror, at man i høje-

re grad sammen med restauratørerne skal fokusere på et varieret udbud, som appellerer til en bredere gruppe af kommunens borgere og gæster.

Fælles fodslag skal stille restauratørerne lige

Restaurationsplanen udspringer af en bevillingsstrategi, som blev vedtaget af det såkaldte kredsråd – et samarbejdsforum, hvor politikredsens kommuner mødes med politidirektøren fire gange om året.

Ifølge Lisa Dissing er det afgørende at involvere lokalsamfundene og få skabt en dialog, når man vil ændre en gældende praksis. Politikerne i kommunerne skal blive enige om et fælles fodslag.

- Ellers kan restauratørerne blive bekymrede for, om vi bare skubber deres kunder rundt mellem byerne. Men heldigvis lykkes det i de fleste tilfælde. Jeg har også mødt mange fornuftige restauratører. De kan godt se det rimelige i, at vi undgår at få skænket ud til de unge og får lukket festen i god ro og orden. •

Fest i trygge rammer

Politiets indsats på bevillingsområdet i Syd- og Sønderjylland tog bl.a. afsæt i resultater fra det forskningsprojekt om sikkerhedsforholdene på barer og diskoteker i Danmark, som en række forskere på Center for Rusmiddelforskning gennemførte fra 2011. Projektets overordnede formål var at kortlægge de største risikofaktorer på danske udskænkingssteder og at styrke samarbejdet mellem udskænkingssteder, myndigheder og forskere for at implementere forebyggende tiltag på udskænkingssteder.

Læs mere om projekt 'Fest i trygge rammer' på Center for Rusmiddelforskning's hjemmeside psy.au.dk/crf

Alkohol er ingen almindelig handelsvare

– og fyldt med paradokser

Af: Niels Sørensen, freelancejournalist | Foto: Birger Storm

➤ Professor Ulrik Becker fra Statens Institut for Folkesundhed har i mange år forsket i alkohol, som han kalder 'et område fyldt med paradokser'.

- Stoffet alkohol medfører måske op til 200 forskellige følgesygdomme; men samtidig ser det paradoksalt nok også ud til at hjælpe på hjerte-kar-sygdomme, selv om emnet stadig er omdiskuteret. Og alkohols evne til at få det sjovt eller fungere bedre socialt får over 70 procent af danskerne til at drikke, trods faren for skadevirkninger, påpeger Ulrik Becker.

Der har i de senere år været et generelt fald i forbrug samt senere alkoholdebut blandt unge, men der er ifølge professoren stadig en kæmpe udfordring i at få de mange med overforbrug ned under Sundhedsstyrelsens genstandsgrænser.

Forebyggelse

For godt 10 år siden udkom 'Alcohol: No Ordinary Commodity' med videnskabelig dokumentation af de forebyggende indsatser, der er mest effektive. Senere forskning har ifølge Ulrik Becker blot bekræftet resultaterne.

- Vi ved, hvad der skal til, og at de vigtigste metoder er at begrænse tilgængeligheden og sætte prisen på alkohol op. Paradokset er, at de mest effektive metoder, dem bruger vi ikke! I stedet bruger vi de mindst effektive: Undervisning, oplysning og kampagner. Forebyggelse i Danmark er stadig ikke noget, der sker ud fra evidensbaserede principper, men den er politisk bestemt, påpeger professoren.

Forebyggelse i Danmark er stadig ikke noget, der sker ud fra evidensbaserede principper, men den er politisk bestemt.

Ulrik Becker, overlæge og professor

Lovgivning

Kampen står mellem at betragte alkohol som en almindelig handelsvare på linje med uldtøj og mel – eller at tilføje specielle restriktioner ad politisk vej.

- Politikerne kunne sætte skatterne op, begrænse åbningstiderne, give færre bevillinger og sprede dem, så de f.eks. ikke ligger side om side i den samme værtshusgade, siger Ulrik Becker.

Han tilføjer, at en del af problemet selvfølgelig er, at det ikke bare er noget, Danmark selv bestemmer. EU er en afgørende faktor.

- Alligevel kan det lykkes, som vi ser i Skotland, hvor de forsøger at indføre minimumspriser, selvom alkoholindustrien har søgt regeringen. Også herhjemme kunne man lovgive mod f.eks. slagtilbud på alkohol og lægge ekstra skat på stærk spiritus, som vi ved rammer de unge hårdest. Men det vil man ikke politisk, siger Ulrik Becker.

En del af årsagen kan være, at der er store økonomiske interesser på spil, og at alkoholindustrien opererer med stærke lobbyister.

- Her ser jeg også et paradoks i, at en meget stor del af politikerne er medlem af Folketingets Øl Laug – sponsoreret af alkoholindustrien.

Behandling

På overordnet plan efterlyser Ulrik Becker en national alkoholpolitik.

Ulrik Becker efterlyser mere evidens i principperne for alkoholbehandling og hilser den ny retningslinje velkommen – men der er også udenlandske guidelines, der med fordel kunne oversættes, mener han. Han er overlæge, dr.med. med speciale i leversygdomme på Hvidovre Hospital og professor ved Statens Institut for Folkesundhed på forskningsprogrammet 'Voksnes sundhedsadfærd og helbred'.

- Det ville gøre det nemmere at diskutere og komme med input, vurderer han.

Foreløbig nøjes han med at afvente effekten af den nationale retningslinje for alkoholbehandling.

- Det er en udmærket ting, men der er også udenlandske guidelines, der med fordel kunne oversættes. Landet over varierer alkoholbehandlingen, og der er brug for et mere ensartet behandlingssystem ud fra evidensbaserede principper, siger profes-

soren, som slutter med at nævne endnu et paradoks omkring alkohol:

- Det forekommer mig mærkeligt, at man i 2016 accepterer, at privat selvbetalt døgnbehandling er totalt ureguleret område, hvis patienten selv betaler. Man ville ikke acceptere behandling uden faguddannelse, dokumentation og andre former for regler, hvis det drejede sig om alle mulige andre sygdomme. •

Fakta

I artiklen omtales Thomas Babors 'Alcohol: No Ordinary Commodity', der udkom første gang i 2003 og blev revideret i 2010.

Bogen indeholder fyldig dokumentation for strategier og interventioner på alkoholområdet, herunder de politiske processer.

Et sammendrag af 2.-udgaven er oversat til dansk og blev udgivet i RUS-serien (nr. 3) i 2012. Sammendraget kan downloades fra www.magasinet-rus.dk

Fra anbefalinger til virkelighed

Implementeringen af Sundhedsstyrelsens alkoholforebyggelses-pakke udfordres af manglende viden om best practice for behandling, rådgivning og tidlig opsporing.

Af: Signe Juul Kraft, freelancejournalist | Foto: KL

Tine Curtis

har været leder af Center for Forebyggelse i praksis siden dets start i 2013. Hun er desuden adjungeret professor på Statens Institut for Folkesundhed og forskningschef på Center for Anvendt Kommunal Sundhedsforskning, Aalborg Kommune.

► Selv om næsten dobbelt så mange kommuner levede op til Sundhedsstyrelsens anbefalinger på grundniveau i forebyggelsespakken på alkoholområdet i 2015 som i 2013, lever to ud af tre kommuner stadig ikke op til alle anbefalinger i forebyggelsespakken.

- Der kan være mange gode grunde til, at kommunerne ikke har implementeret alle anbefalingerne endnu, påpeger Tine Curtis, leder af Center for Forebyggelse i praksis i KL,

- Det handler ikke mindst om, at det tager tid at få taget beslutning om nye indsatser, navnlig hvis de koster mange penge og kræver ansættelse af nye medarbejdere eller kompetenceudvikling af eksisterende personale.

En anden årsag til den manglende implementering er ifølge Tine Curtis, at der stadig mangler viden på området.

- I forhold til både behandling, rådgivning og systematisk tidlig opsporing er der nogle udfordringer med hensyn til viden. Vi ved stadigvæk ikke helt, hvordan det skal foregå, og det kan være en begrænsning for, at det bliver ført ud i praksis. F.eks. er der mangel på viden om,

hvorvidt det er bedst, at rådgivningen foregår i sundhedscentret eller i alkoholbehandlingen. Der kan være fordele og ulemper ved begge steder – i forhold til medarbejdernes kompetencer og i forhold til, hvor borgerne oplever, at de bedst 'passer ind'. Men vi ved ikke nok om det, siger Tine Curtis.

Frontpersonalet

- I forhold til den systematiske, tidlige opsporing blandt kommunens frontpersonale er en af implementeringsudfordringerne, at arbejdet foregår på tværs af kommunens enheder, og at der er behov for mere viden om effekter af arbejdet med tidlig opsporing, og hvad der skal til, for at det virker, forklarer Tine Curtis.

Ifølge konsulent i Center for Forebyggelse i Praksis Eva Michelle Burchard er tidlig opsporing et område, de fleste kommuner prioriterer højt i arbejdet med forebyggelsespakken. Men det er ikke nemt.

- Rigtig mange kommuner er i gang med arbejdet med tidlig opsporing, men det er et meget kompliceret område, for det handler

”

Det, der skaber en virksom alkoholpolitik, er den proces, man har med at skabe den, og den måde, man følger op på den.

Tine Curtis, leder af Center for Forebyggelse i praksis

om, at frontmedarbejdere i alle forvaltninger, lige fra tandlæger til børnehavepædagoger og socialrådgivere, skal vide, hvad der skal til for at kunne identificere, om en borger har et for stort forbrug af alkohol, og hvad de skal gøre ved det. Det er en bred vifte af fagprofessionelle, man skal have til at tage ejerskab for det alkoholforebyggende arbejde. De skal helst være enige i, at alkoholforbrug ikke er en privatsag.

Myterne

En anden udfordring for implementering af anbefalingerne i forebyggelsespakken er, at mens der mange steder er politisk og ledelsesmæssig opbakning til at arbejde med alkoholforebyggelse, eksisterer der stadig myter hos frontpersonalet.

- Mange synes, at alkoholforbrug hører til inden for privatsfæren, og at det ikke er de-

res opgave. Mange er også bange for at italesætte det, fordi de frygter, det kan kompromittere relationen til borgeren. Men det synes faktisk at være noget af en myte, for erfaringer på området tyder på, at alkohol ikke er så tabubelagt, som medarbejderne tror, og at borgerne ikke er så fremmede over for at frontpersonalet spørger ind til alkohol, siger Eva Michelle Burchard.

Tager tid

En vigtig pointe i arbejdet med at få ført anbefalingerne ud i praksis er, at det tager tid, påpeger Tine Curtis. Det gælder ikke mindst i arbejdet med at udarbejde alkoholpolitikker, hvor det mest hensigtsmæssige er at tilpasse anbefalingerne de eksisterende forhold.

- Det er smart, hvis man får alkoholpolitikkerne inkluderet i de øvrige politikker og i de systemer, der allerede er i kommunen. Hvis de skal virke, skal de passe ind i det, man gør i forvejen. Og det tager tid. Man kan ikke skrive en alkoholpolitik på en formiddag og så sige: "yes, nu har vi en alkoholpolitik". Hvis den skal virke, skal den udarbejdes i dialog med dem, der skal følge den, og man skal tale om, hvordan man har tænkt sig, den skal virke i praksis. Det, der skaber en virksom alkoholpolitik, er den proces, man har med at skabe den, og den måde, man følger op på den, siger Tine Curtis. •

Eva Michelle Burchard

har arbejdet som konsulent i Center for Forebyggelse i praksis siden 2013. Hun arbejdede inden da som sundhedskonsulent i Rudersdal Kommune, bl.a. med ansvaret for implementering af de sundhedspolitiske indsatser på tværs af kommunens forvaltninger.

+

Monitorering af forebyggelsesindsatsen

Kommunernes arbejde med forebyggelsespakkerne er siden 2013 blevet monitoreret via en årlig spørgeskemaundersøgelse. Undersøgelsen bliver gennemført af Center for Interventionsforskning ved Statens Institut for Folkesundhed. Det er første gang, den samlede kommunale borgerrettede forebyggelsesindsats belyses så grundigt. Resultaterne giver kommunerne mulighed for at sammenligne egen forebyggelsesindsats med regionalt og nationalt niveau. Samtidig vil resultaterne også blive brugt til at kvalificere rådgivningsindsatsen til kommunerne fra Center for Forebyggelse i praksis. Centeret blev etableret i KL i 2013 og har bevilling til udgangen af 2018.

Dansk alkoholkultur i bevægelse

Men for tidligt at sige, hvor den bevæger sig hen, siger alkoholforsker Kim Bloomfield.

Af: Niels Sørensen, freelancejournalist | Foto: Marianne Kargaard og Colourbox

Den danske alkoholkultur er i bevægelse. Det er DrPH Kim Bloomfield ikke i tvivl om, og med udgangspunkt i sin forskning på Center for Rusmiddelforskning ved Aarhus Universitet nævner hun flere indikatorer.

- Først og fremmest er der sket en ændring i folks bevidsthed, når det gælder alkohol. I forhold til tidligere er man i langt højere grad klar over, at der er sundhedsfare

forbundet med alkohol. Og langt de fleste danskere giver nu udtryk for, at de unges overdrevne forbrug er usundt, påpeger hun.

I det lange perspektiv er det også en ny tendens, at staten er begyndt at markere sig.

- For eksempel kom der i 2011 aldersgrænser for unges køb af alkohol. Det kendte man slet ikke til tidligere, siger hun.

Også oprettelsen af foreningen Alkohol & Samfund i 2012 tolker forskeren som en markør for, at alkoholkulturen bevæger sig, da hun ser foreningen som udtryk for, at forskellige aktører i samfundet ønsker ændringer på alkoholområdet, f.eks. eksperter i folkesundhed og medicin m.fl.

- Den offentlige debat og respons på offentlige indlæg, hvor unge har beskrevet

”

Deler vi tallene op, ser vi en polarisering, hvor forbruget er steget blandt dem, der i forvejen drikker tungt, men samtidig faldet ekstra blandt de moderat drikkende.

Kim Bloomfield, professor

drikkepresset fra deres jævnaldrende, kan også ses som en markør for en ændret alkoholkultur, ligesom afholdelse af Alkoholkonference 2016 også er tegn på bevægelse.

Grænserne flyder

Tidligere talte man om enten tør eller våd alkoholkultur, og lande omkring Middelhavet blev beskrevet som våde kulturer, fordi vin indgik i det daglige forbrug.

- Finland f.eks. blev derimod set som en tør alkoholkultur. Ganske vist drak finnerne meget i weekend og ved festlige lejligheder, men man drak mælk til måltiderne i hverdagen, siger Kim Bloomfield.

Nu kan forskerne ikke længere definere alkoholkulturer på samme måde, for grænserne er flydende.

- Efter 68'-generationen og EU-medlemskab har Finland eksempelvis en alkoholkultur, hvor der både er vin i hverdagen og binge-drikning i weekendene. Så både alkoholkulturerne og vores definitioner af dem er i opbrud, siger Kim Bloomfield.

Hun fortæller, at det afspejler sig i de forskellige landes alkoholkultur, om der har været en slagkraftig afholdsbevægelse, og at der i lande, som har haft statsstyret alkoholmonopol, fortsat er en større tradition for, at staten interesserer sig for alkoholens rolle i befolkningen.

Danske tilstande

Den danske alkoholkultur adskiller sig fra andre lande, som forskeren har beskæftiget sig med.

- Det drejer sig f.eks. om binge-drikning. Undersøgelser viser, at især unge danskere drikker med det formål at blive berusede. Det møder man ikke i f.eks. Middelhavskulturerne, hvor det ikke er socialt accepteret at være fuld, siger Kim Bloomfield.

Hun fremhæver også, at den danske alkoholkultur er kendetegnet ved et stort socialt drikkepres.

- I USA, hvor jeg kommer fra, er der en tredjedel af befolkningen, som ikke drikker alkohol, så det er alment accepteret. I sociale sammenhænge i Danmark bliver du derimod betragtet som mærkelig, og der vil tit være et pres. For eksempel 'at hvis bare der ikke er så meget alkohol i det, kan du vel godt drikke noget'. Jeg har også været til officielle receptioner, hvor der blev serveret champagne – og hvor vand var det eneste alternativ, de kunne finde på, hvis man ikke drak alkohol.

Hvor er vi på vej hen

Kim Bloomfields forskning viser, at dansk alkoholkultur er under forandring. Men hvor den bevæger sig hen, har hun svært ved at sige på nuværende tidspunkt.

- Det er altid svært at analysere samtiden midt i en bevægelse med komplekse træk. For eksempel er der totalt set en nedgang i forbruget af alkohol. Men deler vi tallene op, ser vi en polarisering, hvor forbruget er steget blandt dem, der i forvejen drikker tungt, men samtidig faldet ekstra blandt de moderat drikkende, siger hun.

For forskerne var det også en overraskelse, at danskernes forbrug ikke steg stort, da EU's rejseregler fra januar 2004 tillod større mængder alkohol over grænserne – kombineret med en afgiftsnedsettelse.

- Det er også et paradoks, at der trods det faldende forbrug samtidig er en stigning af folk, som gennem selvevaluering angiver at have et alkoholproblem. Men det kan selvfølgelig være tegn på, at alkoholkulturen har ændret sig, så der nu er en større bevidsthed omkring problemet, siger hun.

Alkoholkulturen kan påvirkes

Med baggrund i sin forskning har Kim Bloomfield også et bud på, hvad der kan være med til at ændre alkoholkulturer positivt.

- Der er brug for konsensus blandt dem, der udstikker linjerne, og brug for politikker som f.eks. højere beskatning, minimumsalder og sværere tilgængelighed. Og det er ikke bare politikernes ansvar, men læger, socialarbejdere og andre fagfolk må trække

på samme hammel. Det betyder også meget, hvis sociale organisationer gør deres indflydelse gældende, og hvis civilsamfundet generelt begynder at vise større accept af mennesker, der vælger ikke at drikke, siger hun.

Den eneste sikre konklusion, forskeren på nuværende tidspunkt tør drage om den danske alkoholkultur, er, at der er brug for yderligere undersøgelser.

- Min forskning i alkoholkulturen rejser nye spørgsmål på en lang række områder, som det både er interessant og nødvendigt at udforske nærmere, siger Kim Bloomfield. •

Kim Bloomfield

er professor, Doctor of Public Health, Folkesundhed. Hun er uddannet fra Berkeley University i USA og har forsket både dér og i Tyskland. Hun kom til Danmark for 15 år siden og er ansat som professor på Center for Rusmiddelforskning på Aarhus Universitet og gæsteprofessor på Syddansk Universitet.

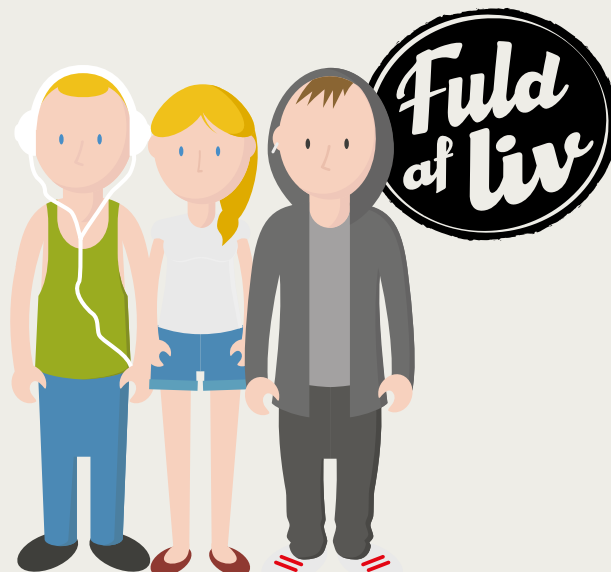
Hendes forskning i alkoholkulturen har udmøntet sig i en lang række artikler i anerkendte internationale tidsskrifter.

En oversigt kan ses på psy.au.dk/crf

kort nyt RUS

Af: Thomas Bjerg, freelancejournalist

Kampagner på sociale medier kræver glimt i øjet

Gå i dialog med de unge med facebook-opslag, de kan kommentere og dele. Gør det med humor og positive budskaber eller alvor, men aldrig belærende og myndighedsagtigt.

De erfaringer har Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden høstet med alkoholkampagnen 'Fuld af liv', som de startede i september 2014. En del af kampagnen foregår på Facebook, og her gælder særlige spilleregler.

- Facebook er nådesløst. Hvis vi er rendyrket myndighedsagtige, sker der intet. Det motiverer ikke unge at få at vide, at de kan få kræft om 30 år, siger Peter Dalum, projektchef i 'Fuld af liv'.

Han er overrasket over, hvordan det kan lykkes at aktivere de unge gennem de sociale medier. Han giver som eksempel, at ca. 200.000 unge har set den fire minutter lange film 'Drikkepres Eksperimentet'.

- De liker, kommenterer og deler vores opslag, når vi rammer noget, de er optaget af. Mange skriver, at det er rigtigt, at de føler sig pressede til at drikke. De er faktisk meget engagerede, siger Peter Dalum, der er ph.d. og kommunikationsuddannet.

'Drikkepres Eksperimentet', der gik viralt på nettet, er optaget med skjult

kamera. En ung mand beslutter sig for ikke at drikke og går i byen, hvor vennernes reaktioner filmes med skjult kamera. Filmen fokuserer på det sociale pres, der kan ligge bag, når unge drikker sig fulde.

Positive opslag med glimt i øjet får likes

Peter Dalum betoner, at Facebook-opslagene aktiverer de unge med et glimt i øjet.

- Vi prøver med en positiv tilgang, der slår på gevinsterne ved at drikke mindre. Vi fortæller, at du ved, hvor din cykel står parkeret, når du skal hjem fra byen, at du sover bedre og får det bedre dagen efter uden tømmermænd. Vi har glimt i øjet, men vi skjuler ikke, hvem vi er, siger Peter Dalum.

Et andet eksempel er videoen 'Gaven' om en kæmpe stor promillemåler på tre gange to meter. Den blev blandt andet opstillet på sidste års Distortion-festival og på Folkemødet.

- Man fik en gave, alt efter hvor meget man havde drukket. Jo mindre man havde drukket, jo bedre gave. Den film blev også spredt massivt på de sociale medier, siger Peter Dalum.

'Fuld af liv'-kampagnen har som 2020-mål bl.a. at mindske 16-25-åriges

forbrug af alkohol med 20 procent, at 20 procent færre 15-årige har prøvet at drikke alkohol, og at 20 procent færre unge månedligt drikker sig i hegnet – den såkaldte binge drinking med 5 eller flere genstande ved samme lejlighed.

Et andet, knap så håndfast mål er at gøre op med myten om, at alle andre drikker mere end én selv. 65 procent af unge tror, at andre drikker mere end dem selv, men kun fire procent tror, at andre drikker mindre.

- Det er en falsk myte, som vi forsøger at gøre op med. Mange unge håndterer alkohol fornuftigt i dag. Jeg fornemmer klart, at unge i dag ikke vil se åndssvage ud i nattelivet og kaste op i et hjørne eller i en sø, siger Peter Dalum. ●

”

Facebook er nådesløst. Hvis vi er rendyrket myndighedsagtige, sker der intet. Det motiverer ikke unge at få at vide, at de kan få kræft om 30 år.

Peter Dalum, Projektchef

Unge og alkohol – projekt med fokus på rammesætning

Forældre og kommuner spiller en vigtig rolle i at sætte rammer, når unge drikker alkohol. Men hvis man vil påvirke unges alkoholvaner, må man inddrage dem.

Det forklarer projektleder Lisbet Schønau fra partnerskabet Samskabelse Unge og Alkohol, som syv kommuner, Kræftens Bekæmpelse, KL og Alkohol & Samfund står bag. Partnerne udvikler forebyggende aktiviteter og deler erfaringer og materialer.

- De unge vil gerne involveres og tages seriøst, men vi må hele tiden finde nye kanaler, hvor de er. Vi har f.eks. haft held med at lægge aktiviteter i skoletiden og mødes et sted, som er mere naturligt for de unge end kommunens lokaler, siger Lisbet Schønau.

Kommunerne Lemvig, Hjørring, Aarhus, København, Roskilde, Frederiksberg og Rudersdal opsøger derfor de unge, hvor de holder til, eller går i dialog med andre omkring de unge. Det kan være lærere og SSP-medarbejdere.

Roskilde Kommune møder de unge i Folkeparken og INSP!-huset. I Folkeparken er der tradition for, at unge mødes fredag efter skoletid for at drikke øl. Her har unge taget initiativ til brætspil og alkoholfrie drinks som alternativ, ligesom de har afholdt en alkoholfri fest i INSP!.

Rudersdal Kommune har et netværk for forældre til nye 1.g'ere, der er med til at sætte rammer for alkohol. Københavns Kommune er i dialog med elever fra 9.-klasser, om man kan lave andet end at drikke til fester. Og i Aarhus Kommune har Børn- og Ungerådet fået frie hænder til at få idéer til forebyggende aktiviteter.

- Du må afgive kontrol, når du samskaber med unge, siger Lisbet Schønau.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse støtter med knap fire mio. kr., og partnerne skyder tilsvarende i. Kræftens Bekæmpelse er sekretariat og har i samarbejde med TrygFonden netop lanceret materialet 'Dit Barn – Din Alkoholudning' som en hjælp til dialogen om unge og alkohol til forældremøder. Materialet er gratis og kan findes på www.fuldafliv.dk/undervisere •

Online alkoholbehandling virker

Udenlandske undersøgelser viser generelt, at det virker at behandle drikkende via internettet. Derfor arbejder Statens Institut for Folkesundhed i øjeblikket på at lave et projekt omkring online behandlingstilbud i Danmark.

Det forklarer Kia Kejlskov Egan, videnskabelig assistent på Statens Institut for Folkesundhed.

- I Holland har et velfunderet studie vist, at deltagerne efter tre måneder drak signifikant mindre. Det gjaldt, både, når de fik selvhjælp online, og når terapeuter behandlede dem online, siger Kia Egan.

På længere sigt viste terapeutstøttet behandling sig dog mest effektiv.

- Efter seks måneder fandt man, at den terapeutstøttede behandling havde en markant bedre effekt end selvhjælpsprogrammet.

Online alkoholbehandling vinder indpas i mange lande. Blandt andre USA, Australien og Norge har udviklet former med terapeutstøttet chat, selvhjælp via nettet og app-baseret behandling. Flere studier har vist effekt efter kort tid, men få har undersøgt behandlingernes betydning på den lange bane. Og der er ikke meget viden om behandlingernes trin og processer.

Det skal det danske projekt råde bod på. Det flytter alkoholbehandling over på nettet. Her taler alkoholbehandler og borger via webcam – med fordele og ulemper.

- Borgeren får behandling hjemme og undgår at skulle op på kommunen. Men behandlerne kan måske miste noget føling i form af afgørende blikke og kropssprog. De kan f.eks. heller ikke afgøre, om borgeren lugter af alkohol, siger Kia Kejlskov Egan. •

Kort intervention – hvad nu?

Korte samtaler om alkohol virker i kontrollerede forsøg, hvor forskere kan styre gruppen af medvirkende – såkaldte drivhusforsøg. Til gengæld er der ikke påvist effekt, når korte samtaler foregår i daglig klinisk praksis.

Det slår forsknings- og udviklingskonsulent Anders Blædel Gottlieb Hansen fra Professionshøjskolen Metropol fast. Han har sammen med forskerne Ulrik Becker og Anette Søgaard Nielsen undersøgt den internationale litteratur om kort intervention, og de har offentliggjort konklusionerne i Ugeskrift for Læger.

- I kontrollerede forsøg har man kunnet reducere forbruget hos de medvirkende med tre til fire genstande om ugen. Men når man opskalerer til almen praksis, forsvinder denne effekt, og vi ser typisk undersøgelser med såkaldte nulfund, hvor der ikke er forskel på effekten i interventions- og kontrolgrupper. Der er flere ting på spil i den virkelige verden, siger Anders Blædel Gottlieb Hansen.

Artiklen går imod Sundhedsstyrelsen, der anbefaler kommuner at bruge kort intervention til at opspore borgere, der drikker for meget, og til at forebygge afhængighed.

- Det undrer os, at man vil brede det ud til sundhedscentre, når erfaringerne fra almen praksis er så nedslående. Det er ikke påvist, at korte samtaler ændrer på borgerens forbrug i et forsøgsdesign, der afspejler daglig praksis, siger Anders Blædel Gottlieb Hansen, der har skrevet ph.d.-afhandling om kort intervention.

Sundhedsstyrelsen fastholder sin anbefaling og henviser i et svar på artiklen til, at WHO og EU anbefaler kort intervention, den sidste ud fra et review af 24 undersøgelser. •

'Voksne børn' - projekt med afsæt i unges ressourcer

Landsforeningen Lænkens såkaldte LUA-projekt kombinerer gruppebehandling for voksne børn af alkoholafhængige med muligheden for at blive en del af foreningen LUA – Lænkens Unge Ambassadører. Dermed får deltagerne mulighed for at arbejde sig ud af rollen som offer, hvis de har oplevet noget grimt.

- Deltagerne er blevet svigtet i deres barndom, hvor de har manglet basal omsorg. Men de har også et utroligt drive. Det drive er kernen i LUA, som de unge selv har skabt for at bruge egne erfaringer til at hjælpe andre i samme situation. Det bygger rigtig godt oven på behandlingens elementer, siger projektleder Louise Murman Spanning.

Det tidligere ministerium for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold støtter det tre-årige udviklingsprojekt. Målgruppen er 16-35-årige, der er vokset op med forældre, der drak.

Deltagerne går i gruppebehandling med ni sessioner over to måneder, hvor de arbejder med fastlagte temaer som psykoedukation, eksternalisering, voldstyper og egne overlevelsesstrategier. Som en overbygning kan de engagere sig i LUA. Her arrangerer de selv foredrag for fagfolk som daginstitutionsledere, familiebehandlere eller unge på for eksempel produktionsskoler.

- LUA er en selvskabt ramme, hvor de øver sig i at blive mere harmoniske mennesker. Det er ikke terapi eller behandling, men de får en udadventt civilsamfundsrolle ved at holde foredrag og sætte fokus på at vokse op med alkohol. Mange har været vant til at lukke af og har svært ved at mærke egne følelser. Her øver de sig på at sige deres mening og ikke bare indgå i, men også være med til at skabe et fællesskab med andre, siger Louise Murman Spanning.

Psykolog Helle Lindgaard evaluerer projektets metode og elementer. Undersøgelsen omfatter 75 deltagere og afsluttes i 2017. •

Ny behandlingsmodel til psykisk syge med alkoholmisbrug

Mennesker med en psykisk lidelse, der også er afhængige af alkohol, passer dårligt ind på både de kommunale alkoholcentre og på hospitalernes psykiatriske afdelinger. Ikke desto mindre udgør de halvdelen af landets psykiatriske patienter.

- Nogle falder mellem to stole. Nogle gange siger de psykiatriske behandlere 'du skal først have behandlet dit alkoholproblem', mens alkoholbehandlerne siger 'du skal først have behandlet din psykiske sygdom', siger professor i psykiatri Bent Nielsen fra SDU's Institut for Klinisk Alkoholforskning.

Han udvikler nu en model, som samtænker behandlingerne. Modellen arbejder med en trinvis indsats, der afhænger af patientens psykiske sygdom.

For de let psykisk syge med angst og depression kan behandlingen foregå ét sted som i dag, hvor de to systemer arbejder parallelt uden at tale sammen.

For borgere med sværere psykiatriske diagnoser bør behandlingen koordineres. Det kan være i form af forløbskoordinatorer, der sørger for, at de to systemer arbejder sammen.

Det tredje trin er integrationsmodellen, hvor man behandler både den psykiske sygdom og afhængigheden samme sted. Men først bør alkoholcentrene få styr på de diagnostiske procedurer, mener Bent Nielsen.

- Jeg foreslår, at man oplærer nøglepersoner til at diagnosticere psykiske sygdomme. Det store problem er, at afhængighed af alkohol i sig selv giver angst og depression. Så der er ingen nem løsning, og hvad kom først – hønen eller ægget? •

Nogle gange siger de psykiatriske behandlere 'du skal først have behandlet dit alkoholproblem', mens alkoholbehandlerne siger 'du skal først have behandlet din psykiske sygdom.'

FIT – en metode til en mere effektiv behandling?

Borgeren oplever at bestemme mere over sin egen alkoholbehandling og tager mere ansvar. Derfor dropper færre ud af behandlingen. Og behandleren får viden om, hvordan borgeren oplever sin udvikling og relation til behandleren. Det er de vigtigste effekter af såkaldt Feedback Informed Treatment (FIT).

I godt to år har Blå Kors Behandlingscenter i Taastrup ladet knap 400 borgere give feedback på tablets. Borgeren viser med en finger på tabletten, hvor godt eller skidt han synes, at det går på områder som socialt liv, psykisk velbefindende og job.

Efter sessionen melder borgeren tilbage på behandlingen og på relationen til behandleren. Det øger borgerens medbestemmelse og ansvarsfølelse, men udfordrer også behandleren.

- Behandleren vil måske arbejde mest med afhængigheden, mens borgeren mener, at noget andet bagved er vigtigere. Måske er han ved at miste sin bolig eller har store problemer med sine nærmeste, siger centerleder Helle Kjær.

Behandlerne oplever, at det sværeste er at bruge svarene aktivt.

- Hvis vi skal tage feedback alvorligt, må vi kunne ændre behandlingen løbende. Måske foregår behandlingen i en gruppe, men bør være individuel. Eller måske skal der andet til som fysisk træning, yoga eller praktikforløb, siger Helle Kjær og tilføjer, at feedbacken giver overraskende svar.

- Vi får meget ærlige svar – også om vores relationer. Vi skaber en kultur, hvor vi opsøger feedback, og hvor behandleren ser på egen praksis.

Centret vil nu sammenligne alle borgernes svar for at se, om det skal justere behandlingen. Desuden bruger centret svarene ved statusmøder med jobcentre og sagsbehandlere. •

Usikkerhed gør det svært at indføre tidlig opsporing

Det kommunale frontpersonale, der møder borgere i jobcentre, kan opspore alkoholproblemer tidligt. Sådan lyder en af anbefalingerne fra Sundhedsstyrelsen, men den er svær at føre ud i praksis, da der eksisterer en række barrierer hos jobkonsulenterne og i det kommunale system.

Det konkluderer ph.d.-studerende Maja Bæksgaard Hansen fra Statens Institut for Folkesundhed efter et randomiseret forsøg i fire mellemstore kommuner.

En af årsagerne var jobkonsulenternes egne holdninger til alkohol. Jobkonsulenterne er bindeled mellem kommunen og borgerne, og de screenede de ledige, udførte korte alkoholsamtaler og henviste dem til forsøget.

- Jobkonsulenterne så det ikke som deres opgave at tale om alkohol. Nogle mente, at de ledige selv måtte bestemme, om de ville drikke, så længe de opfyldte deres forpligtelser. Andre var bange for, hvordan samtalen påvirkede deres relation til borgeren, og mente ikke, at de havde ekspertise nok, siger Maja Bæksgaard Hansen.

Kommunerne har overtaget de sundhedsfremmende og forebyggende opgaver. Men opgaven er ikke veldefineret, og noget tyder på, at der er en række barrierer i det kommunale system.

- Jobkonsulenterne havde mange skal-opgaver, som de skulle prioritere højere end alkoholsamtalerne. Hele organisationen skal afsætte tid og ressourcer til sådan en indsats, og det gælder både politikerne, lederne og medarbejderne.

Kommunerne arbejder på bedste vis videre, og forskeren anbefaler, at de udnævner tovholdere.

- Vi mærkede størst effekt, når foregangspersoner motiverede og forankrede projektet i forvaltningerne. Det er vigtigt at fokusere lige så meget på implementeringen som på forandringerne, man vil skabe i det kommunale regi. Og den vigtigste erkendelse er nok, at forandringer tager tid, siger Maja Bæksgaard Hansen. •

Ældre med alkoholproblemer

Mange ældre er vant til at drikke vin til maden, og den vane trækker de med ind i alderdommen. Men som gamle tåler de alkohol dårligere.

Nu vil forskere se, om motiverende samtaler kan give +60-årige, der drikker for meget, styr på alkoholen – eller få dem til at kvitte den. Professor og overlæge Kjeld Andersen fra Odense Universitetshospital forklarer, at de ældre, der deltager i det såkaldte Elderly-forsøg, har en anden profil end unge drikkende.

- Vi tror, at det er 68-generationen. De drikker mere end resten af befolkningen, og forbruget har været stigende i mange år. De er økonomisk sikre med bolig og socialt netværk. Og de er motiverede og møder op til aftalte tider.

Forskernes hypotese er, at de får lige så gode resultater med kort intervention hos ældre som med lang behandling af yngre.

Undersøgelsen foregår i Danmark, Tyskland og USA. 600 ældre med et alkoholproblem har p.t. meldt sig, herunder 300 i Danmark. Alle får fire motiverende samtaler på en time med en behandler, hvor de lægger en plan. Den ene halvdel får otte samtaler mere som hjælp til at føre planen ud i livet.

Forskerne måler efter et halvt og et helt år, hvor mange der er holdt op med at drikke eller har et kontrolleret forbrug. Det vil sige, at de på intet tidspunkt har en promille over 0,5.

- Vi ser, om det er nok at styrke deres motivation – om de selv kan realisere planen, eller om de har brug for hjælp til det.

Den sidste patient indgår 1. april 2016. •

RING 80 200 500

– og kom igennem til
ny national rådgivning
om alkohol

Alle danskere kan fra den 25. januar 2016 få gratis og anonym telefonrådgivning om alkoholproblemer på Alkolinjen.

Professionelle rådgivere sidder klar ved telefonen på hverdage mellem kl. 11-15 og tilbyder fortrolige samtaler om de udfordringer med alkohol, der bekymrer dem, som ringer.

Målet med rådgivningen er at hjælpe borgerne videre med gode løsninger.

Borgere fra hele landet kan ringe om alkoholproblemer, der enten vedrører dem selv, et familiemedlem, en ven eller en anden relation.

Alkolinjens rådgivere vil også kunne henvise til yderligere hjælp eller behandling med udgangspunkt i offentlige og gratis tilbud. Alle rådgivere er professionelt uddannede og har baggrund som alkoholbehandler, psykolog, socialrådgiver, læge eller andre social- og sundhedsfaglige uddannelser.

Erfaren leder står i spidsen

Bjarne Stenger Elholm er ansat som leder af Alkolinjen og kommer fra en stilling som afdelingsleder af botilbuddet Kollektivet i Sundholm. Med sig i bagagen har han blandt andet praktisk erfaring som alkoholbehandler i Alkoholenheden, Hvidovre Hospital, et virke som sygeplejerske og en Master of Public Health.

Nationalt tilbud udviklet i et samarbejde mellem Sundhedsstyrelsen og Alkohol & Samfund

ALKOLINJEN

ANONYM RÅDGIVNING TIL PÅRØRENDE OG DRIKKENDE
RING GRATIS PÅ 80 200 500

Magasinet **RUS**

Magasinet RUS

ISSN 1904-8904
ISBN 0909-0657
Alkohol & Samfund
Drejervej 15, 5. sal
2400 Kbh. NV
Tlf. 3529 3090 | Fax 3677 3053
RUS@alkohologsamfund.dk
www.magasinet-rus.dk

Redaktion

Direktør i Alkohol & Samfund
Johan Damgaard Jensen
(ansvarshavende)
Marianne Kargaard (redaktør)

Formål

Magasinet formidler viden om metoder og politikker, som kan fremme forebyggelse og behandling af skadeligt brug af rusmidler, primært alkohol.

Magasinet stiles gratis til udvalgte målgrupper. Forhandles ikke i løssalg. Interesserede kan rette henvendelse til Alkohol & Samfund.

Udkommer 4 gange årligt

Læserindlæg sendes til

Magasinet RUS
Redaktionen
RUS@alkohologsamfund.dk

Gengivelser af artikler – helt eller delvist – er kun tilladt med kildeangivelse.

Redaktionen afsluttet den 1.12.2015.

Layout og produktion

Mediegruppen

Forsidefoto

Anette Søgaard Nielsen,
projektdirektør på
Syddansk Universitet
Foto: Alex Tran

Oplag

10.000 eksemplarer

Ministerråd opfordrer til ny EU-alkoholstrategi

► På et Rådsmøde den 7. december 2015 vedtog EU's 28 sundhedsministre at opfordre EU-Kommissionen til at vedtage en omfattende strategi, som kan tackle alkoholrelaterede skader såsom binge-drikning og spirituskørsel.

Medlemsstaterne ønsker en strategi, som kan følge op på den første EU alkoholstrategi (2006-2012). Sundhedsministrene støtter således Europa-Parlamentets tidligere beslutning om at opfordre EU-Kommissionen til at udarbejde en ny strategi for 2016-2022.

Rådets beslutning lægger pres på EU-kommissæren for Sundhed og Fødevarer, Vytenis Andriukaitis (Litauen). Han har tidligere afvist en ny strategi og sagt, at alkoholmisbrug kunne være en del af en samlet indsats med en bredere vifte af risikofaktorer for kroniske sygdomme. Han ville desuden ikke sætte en dato for, hvornår en sådan strategi vil blive offentliggjort.

Kommissær Andriukaitis' afvisninger, som fandt sted i maj 2015, er blevet mødt af en voldsom kritik fra en række sundheds-ngo'er, som mener, at alkoholskader er for stort et problem til ikke at have en særskilt strategi.

Ifølge EU-Kommissionen selv er den økonomiske byrde af alkoholskader enorm, og et forsigtigt skøn sætter omkostningerne til ca. 150 mia. € om året. Hvert år dør 120.000 EU-borgere som følge af alkoholmisbrug. Hertil kommer et antal dødsfald, som alkohol har haft indflydelse på. •

/MK

Kilde: EurActiv.com

ALKOHOL & SAMFUND

 Modtager af Folkesundhedsprisen 2014

Alkohol & Samfund udfordrer alkoholkulturen i Danmark for at styrke forebyggelsen af alkoholproblemer. Alkohol & Samfund er en landsdækkende organisation, uafhængig af partipolitiske, religiøse og erhvervmæssige interesser.

www.alkohologsamfund.dk

Afsenderoplysninger:

Ændringer eller ny adresse? Besked til tlf. 3529 3090 eller cpo@alkohologsamfund.dk
 Alkohol & Samfund · Drejervej 15, 5. sal · 2400 København NV